

Nieuwsbrief Stichting C.O.M.E. najaar 2011

Wind of Change

Dit jaar was “wind of change” het thema van het seminar. Ik was bezorgd over de invloed die recente ontwikkelingen in het Midden Oosten op het seminar zouden hebben, vooral het voornemen van de Palestijnse Autoriteit om erkenning bij de VN te vragen voor een Palestijnse Staat.

Op het seminar terugkijkend, kan ik zeggen dat mijn bezorgdheid niet terecht is geweest. Het was een uitdagend seminar, maar niet op het gebied van de politieke veranderingen. De Palestijnen waren berustend wat betreft de ‘wind of change’ in de Arabische wereld. Zij uitten vooral blijdschap voor de bevolking van de diverse Arabische landen, blijdschap over het feit dat zij eindelijk, na zoveel jaren van onderdrukking, zich uitspreken tegen hun regimes. Wat betreft de plannen van de Palestijnse Autoriteit (PA) om bij de VN erkenning van de Palestijnse Staat aan te vragen, waren de Palestijnen bijna onverschillig. Degenen, die deze onderwerpen aansneden, waren de Israëlische deelnemers, bezorgdheid heerste vooral bij hen over wat dit zou betekenen voor de relaties van Israël en de veiligheid van de bevolking. Een aantal Israëliërs was bang dat “haat voor Israël een gemeenschappelijke basis zal zijn voor de nieuwe staten.” Israëlische deelnemers wilden graag weten wat

de Palestijnen vonden van de gang naar de VN, en ik denk dat zij verbaasd waren toen bleek dat veel Palestijnen het er niet mee eens waren. Zij zeiden dat het een politieke stunt was van de PA om zijn eigen politieke bestaan te waarborgen. Een aantal ‘48 Palestijnen waren bezorgd over wat de implicaties voor hen zou zijn (moeten verhuizen naar de Palestijnse Staat?), Al met al kwamen hier interessante discussies over op gang, vaak op initiatief van de Israëliërs.

Eén van de uitdagingen van het seminar was het bijna geheel vernieuwde comité. We waren dit jaar met 7 personen, waarvan alleen Riad, Iris en ondergetekende al diverse seminars meegeemaakt hadden. De nieuwe comitéleden waren zeer gedreven en enthousiast. Omdat we elkaar beter moesten leren kennen, hebben we veel tijd besteed aan onze meetings, overdag en ‘s avonds. Het was hard werken voor de comitéleden: een elkaar vertrouwende

groep worden, ervoor zorgen dat het programma op de best mogelijke manier uitgevoerd werd én zorg dragen voor de deelnemers, met al hun uiteenlopende opinies, emoties, wensen en gevoeligheden. Ilan en Erez begeleidden de Israëlische deelnemers. Ilan was in 2007 deelnemer,

Erez in 2008. Beiden zijn heel actief in (politiek) linkse, Israëlische organisaties. Voor hen was het een uitdaging om hun eigen politieke ideeën niet te laten merken aan hun deelnemers, om zo het vertrouwen van alle Israëliërs, ook die met (extreem) rechtse ideeën, te behouden. Voor de ‘48 Palestijnse groep waren Liana en Jawad de nieuwe comitéleden. Beiden waren in 2010 deelnemer. Zij zijn beiden jong, Liana gaat een master doen in Jeruzalem en Jawad is begonnen aan zijn stage in Tel Aviv bij een advocatenkantoor.

“...zoeken naar een nieuwe gemeenschappelijke taal...”

Een onderdeel dat voor positieve verassingen zorgde, was de sessie over het conflict in Cyprus met Marios en Hussein, een Griekse- en een Turkse Cyprioot. Anders dan voorgaande jaren, hadden we de deelnemers verplicht om een film over het conflict op Cyprus te bekijken, waarin verschillende kwesties naar boven komen. Deze film, ‘Women of Cyprus’, geeft een algemene achtergrond bij het conflict en laat ook zien, door specifiek gebruik van bepaalde termen (refugees, settlers, green line, occupation, etc.), welke overeenkomsten er zijn tussen het conflict op Cyprus en dat tussen Israël en de Palestijnen. Er was een vraag over wat de Cyprioten ons (de Palestijnen en Israëliërs) aanraden om te doen om hoop te blijven houden. Marios en Hussein antwoordden dat het heel belangrijk is om een gemeenschappelijke visie te hebben. Zij vertelden ook dat in het conflict op Cyprus veel termen en woorden door de verschillende partijen anders worden geïnterpreteerd omdat ieder zijn eigen narratieve heeft. Hussein benadrukte dat hij het belangrijk vindt om te zoeken naar een nieuwe, gemeenschappelijke taal, zodat de ver-

schillende partijen het eens zijn over de gebruikte termen. Dit zoeken naar een common vision en een new language sprak de deelnemers erg aan. Dit bleek direct uit de keuze van de hot topics (discussieonderwerpen) de dagen erna. Waar normaal gesproken onderwerpen als vluchtelingen, grenzen, Jeruzalem en nederzettingen aan bod komen, koos men nu voor onderwerpen als 'Wat is onze gemeenschappelijke visie voor over 20 jaar?' 'Op zoek naar een nieuwe taal', en 'Hoe zou ik mij voelen in de schoenen van de andere partij?'. Hoe moeilijk deze onderwerpen ook zijn om over na te denken en eventueel een overeenkomst of compromis over te bereiken, de deelnemers stonden er open voor.

Riad, het '67 Palestijnse comitélid, heeft een (besloten) groep op Facebook opgericht, speciaal voor dit seminar. Bij thuiskomst begonnen de eerste activiteiten al snel op deze groep. Foto's, korte berichtjes, herinneringen, liedjes: Palestijnse en Israëlische deelnemers plaatsten van alles. Na enkele dagen volgen ook filmpjes met foto's van het seminar op muziek gezet, uitnodigingen voor activiteiten van andere organisaties, nieuws en opinieartikelen over gebeurtenissen. Diverse deelnemers hebben aangegeven dat zij een "follow-up"-seminar willen organiseren. Als stichting COME zullen wij ons uiterste best doen om dit te faciliteren.

Elk seminar weer zie en hoor ik dat deelnemers een bepaald innerlijk proces doormaken, dat zij zelf als even belangrijk evalueren als het leren kennen van de andere kant. Zelfonderzoek, de eigen identiteit, identiteit van de eigen groep, bewust worden van de eigen narratie: dit zijn dingen die veel aan bod komen tijdens het seminar. Een Palestijnse deelnemster zei: "Om de andere kant te veranderen, moet je eerst jezelf veranderen." Ik hoop dat u als donateur, en daarmee wij als stichting COME, kunnen blijven werken aan de positieve veranderingen die de deelnemers doormaken tijdens het seminar. Zoals een joods Israëlische deelnemster op de laatste dag aangaf: "Ik ken nu de mensen aan de andere kant. Mijn angst is omgezet in vertrouwen."

Maaikje Hoffer,
Projectleider Stichting C.O.M.E.

Dialogo in de bergen

De voorbereidingen voor het seminar waren behoorlijk veel-eisend, maar ook erg interessant. Samen met Ilan, mijn co-Israëliësch comitélid, en Reut en Anton (de commissieleden van voorgaande jaren), hebben wij veel mensen ontmoet en gesproken, om een groep deelnemers bij elkaar te krijgen die de grote sociale verscheidenheid binnen de Israëlische maatschappij vertegenwoordigt. We hebben een tweedaagse voorbereidings-bijeenkomst gehad, waar we zagen dat de groep bestond uit zeer diverse, intelligente en creatieve mensen. We verheugden ons om op Cyprus de andere groepen te ontmoeten.

We kwamen in het hotel in Platres aan en waren verrast door de schoonheid en sereniteit van het gebied. Het uitzicht was prachtig, de lucht was fris en alles rondom was groen. Het is een goede plek om tien dagen door te brengen; om mensen te leren kennen, vooral van de 'andere partij' en het wantrouwen te leren overwinnen. We waren allemaal erg moe, maar de eerste sessies toonden al het grote potentieel van het seminar. Mensen stonden open voor interactie en hadden veel interessante dingen te zeggen. Bovendien was er ook veel humor.

"heel wat opschudding in het slaperige dorp..."

Op de middag van de derde dag, na de sessie "fears and trust" (angst en vertrouwen), begonnen we tijdens de "history timeline" de kernpunten van het conflict te bereiken, wat sterk geladen discussies over de verschillende narratieven tot gevolg had. Deze discussies duurden de volgende dagen voort tijdens de "group to group" bijeenkomsten, de films en de "hot topics" in kleine groepen. De discussies gingen er soms hard aan toe, maar voor mijn gevoel bijna altijd met behoud van wederzijds respect. Ik was verbaasd om te zien dat deelnemers de neiging hadden om ook onderwerpen van zelfreflectie te kiezen (bijvoorbeeld hoe het seminar hen beïnvloedt, en hoe men zich voelt in de schoenen van de ander), in plaats van alleen de verwachte onderwerpen zoals grenzen, nederzettingen of vluchtelingen.

De twee culturele avonden waren prachtige kleurrijke feesten, met een traditionele Palestijnse bruiloft en een joods Pesach diner (waar ondergetekende verkleed moest als een Jemenitische oma).

Dit waren kaders voor de presentatie van beide samenlevingen in vele aspecten. Deze avonden waren helaas niet zonder spanningen: de Israëli's voelden zich beledigd door een borduurwerk met de Palestijnse vlag in de vorm van de kaart van heel Israël / Palestina en de Palestijnen hadden wat bedenkingen bij wat zij ervoeren als een Joodse religieuze ceremonie. Maar uiteindelijk genoten de meeste deelnemers van deze avonden en dienden ze als een andere brug voor wederzijdse kennismaking. De culturele avonden veroorzaakten ook heel wat opschudding in het slaperige dorp. De gasten van het hotel en bewoners vonden de eerste (Palestijnse) avond erg leuk, ze deden volop mee met alle dans, eten, spellen en muziek. Maar de tweede (joods Israëlische) avond werd een beetje te veel qua geluidsoverlast, dus we verhuisden naar de nabijgelegen club.

Ik heb zelf al veel dialoogontmoetingen gevolgd en gefaciliteerd en ook van anderen veel gehoord over dergelijke ervaringen. Al met al kan ik zeggen dat ik nog steeds denk dat het COME seminar, één van de mooiste en meest effectieve seminars is die ik ben tegengekomen of over heb gehoord. De structuur zorgt ervoor dat de deelnemers geleidelijk hun metaforische barrières op kunnen heffen om persoonlijke verbindingen te maken, terwijl discussie over moeilijke kwesties niet wordt vermeden. Er vindt echt zinvolle communicatie plaats. Ik wil hierbij Stichting COME bedanken voor de mogelijkheid die mij geboden is om hieraan deel te nemen. Ik ben blij om deel te zijn van dit geweldige gebeuren.

Erez Lila,
Israëliësch comitélid

Verwondering

Je kunt het niet helpen om je te verwonderen over de hoeveelheid informatie die het menselijk brein in een kwestie van milliseconden kan verwerken en opslaan. Probeert u zich een korte periode van tien dagen voor te stellen, ergens aan de Middellandse Zee rond het eiland Cyprus doorgebracht, ondertussen op alle niveaus verdiept in het Palestijns-Israëliësch conflict, zelfs tot aan de slaapkamers toe in de kleine uurtjes van de nacht.

De serene omgeving van het stadje Platres, met kleine zomerhuizen omgeven met druivenranken, stond in schril contrast met de kokende pot emoties die in de conferentiezaal op de tweede verdieping van het hotel aan het opborrelen was, waar mensen uit de drie verschillende groepen elkaar dagelijks ontmoetten.

Zelfs nu bijna een maand verstreken is sinds het seminar, vind ik mezelf nog

"een schril contrast met een kokende pot emoties."

Het is moeilijk uit te leggen hoe zelf definiërend het kan zijn wanneer je geconfronteerd wordt met een onderwerp waarover je geen vooropgezet idee had, maar waar je tegelijkertijd gevraagd wordt om je mening over te geven... Het is als het polijsten van een ruw mineraal dat glashelder en sprankelend wordt na al het harde werk. Als een veteraan in dialoog/conflictlossing/co-existentie programma's, kan ik eerlijk zeggen dat ik het verrijkend en verfrissend nieuw vond om samen te werken en mijn persoonlijke ervaring met volwassenen te delen en niet met tieners die hun laatste jaar op de middelbare school doormaken.

Tijdens het seminar kon je merken hoe mensen soms in hun meest kwetsbare situatie waren, waar ze het toestonden dat anderen een blik wierpen op een deel van hun privégedachten en ideeën, dingen die je misschien niet eens prettig vindt om in de veiligheid van je eigen huis te bespreken. Ik voel mijzelf altijd gesterkt na een seminar, ik word er weer aan herinnerd dat het niet het einde van de wereld betekent

als je met collega's, vrienden en familie het conflict bediscussieert.

Hoe kan ik mijn spoor van gedachten beëindigen zonder vermelding te maken van "de kers op de taart"; ik voel mij bevoorrecht om deze geweldige mensen te ontmoeten en vriendschap mee te sluiten. Ik kan mij goed de eerste onhandige momenten herinneren toen we elkaar allemaal op het vliegveld zagen, het staren en het gefluister in de bus... dit was nooit meer hetzelfde. De harmonie van zingende en lachende stemmen was aanwezig tot aan onze laatste minuten van een afscheid vol tranen.

Elias,
Palestijnse deelnemer

Afscheid

Komende maand november nemen Binte Roda en Henk Lensink afscheid als bestuurslid van COME. Binte was sinds 1990 penningmeester. Hij deed dat op een voortreffelijke wijze en heeft zich met hart en ziel ingezet voor de doelstelling van COME. Henk was betrokken als algemeen bestuurslid sinds begin negentiger jaren. Hij heeft zich op een geëngageerde wijze ingezet voor de stichting. Daarbij denk ik onder meer aan de eind 2009 gehouden ontmoeting met de leden van het Midden-Oostencomité te Amsterdam, en aan zijn enthousiaste medewerking aan het vriendenboek voor onze voormalige algemeen secretaris Douwe van der Sluis. We nemen afscheid van twee markante bestuursleden, die een duidelijk gezicht gaven aan onze stichting. Zij krijgen daarmee een blijvende en dankbare plaats in onze herinnering. Allebei heel hartelijk dank voor wat jullie hebben betekend voor het werk van COME. Het ga jullie goed!

Han Ullersma,
voorzitter

Wij zijn verheugd een nieuwe sponsor gevonden te hebben in het Instituut voor Internationale Excursies. Op een bevlogen manier verzorgen zij al 50 jaar reizen naar boeiende bestemmingen en dit op een integere wijze. De traditie van weleer wordt voortgezet in een nieuwe context.

Financieel verslag van het seminar 2011

Zoals u van ons gewend bent, krijgt u in deze LINK weer een financieel overzicht van het seminar in september. Er waren 36 deelnemers, inclusief de vijf committee-members en de twee begeleiders.

Post	per persoon	kosten totaal
Verblijf	510	€ 18.363
vliegtickets en vervoer	379	€ 13.626
materialen e.d.	43	€ 1.535
Total	932	€ 33.524
bijdragen deelnemers	145	€ 4.200
kosten voor de stichting		€ 29.324

De netto kosten voor COME bedroegen € 29.324. In de vorige LINK stond een oproep van Japke van Malde. Dat leverde veel extra donaties op, waarvoor we u hartelijk willen bedanken! Voor het overige hebben we het seminar kunnen financieren uit onze reserves, die overigens ieder jaar kleiner worden. Wij hopen op voortzetting van uw steun, zodat we door kunnen gaan met de seminars, en ook onze nieuwe plannen voor 'follow up' bijeenkomsten kunnen realiseren.

Een leuke manier om ons werk te steunen is wellicht om een deelnemer met een groep mensen financieel te sponsoren. U krijgt dan na het seminar (en de 'follow up') een verslag van de persoon die u heeft gesteund. Voor meer info over deze mogelijkheid en over giften, legaten, erfstellingen in het algemeen: Neem contact op met het secretariaat (zie colofon).

Verder is het bestuur bezig met zoeken naar meer structurele financiering. Binnenkort bespreken we de adviezen van bureau Vivento (zie artikel van Japke van Malde in de vorige LINK). We praten u hierover bij in de volgende LINK!

Nico van der Perk

Nico van der Perk, nieuwe penningmeester COME

Mijn naam is Nico van der Perk. Sinds begin dit jaar ben ik de nieuwe penningmeester van Stichting COME. Aan mij de taak om Binte Roda, die het penningmeesterschap jarenlang heeft vervuld, waardig op te volgen. In dit artikel wil ik mezelf voorstellen aan de lezers van LINK.

Ik ben 51 jaar oud en woon daarvan 30 jaar in Leiden. Ik ben nu 3 jaar werkzaam als zelfstandig ondernemer. Mijn bureau heet Bureau Mooizo. Ondertitel: 'projectenmaker voor ideële organisaties'. Ik adviseer deze organisaties om hun werk projectmatig op te zetten en te financieren. Fondswerving maakt deel uit van mijn werkzaamheden. Dat gaat vast van pas komen in het COME-bestuur!

Voordat ik als zelfstandige begon, werkte ik ruim 20 jaar voor de Protestantse Diaconie Amsterdam, eerst als

diaconaal consulent, later als projectleider. Tevens was ik verantwoordelijk voor de PR van de organisatie. Mijn loopbaan begon bij het Hendrik Kraemer Instituut, toen nog in het Zendingshuis in Oegstgeest, waar ik na mijn studie eind jaren tachtig anderhalf jaar werkte als staf-assistent. Bij de Amsterdamse diaconie werkte ik o.a. met migranten en vluchtelingen. Vanuit dat perspectief heb ik ook het Midden Oosten leren kennen, via de vele mensen die uit deze regio afkomstig zijn, die het diaconaal spreekuur bezochten. Ik was vanuit de diaconie bestuurslid van de Stichting Steun Remigranten, die uit Nederland teruggekeerde migranten in Noord-Oost Marokko ondersteunt. Ook was er vanuit Amsterdam jarenlang een 'diaconaal gemeentecontact' met een Koptisch-Evangelische kerkgemeente in Cairo. Jongeren uit Amsterdam deden diaconaal werk in Cairo. In het kader hiervan heb ik zelf ook Marokko en

Egypte bezocht in de jaren negentig. En nu dus actief voor een ander 'stuk' belangrijk werk in het Midden Oosten. Ik ben benieuwd!

Tot slot: Ik ben vader van twee jongens van 12 en 16 en woon in een mooi herenhuis aan de rand van de Leidse binnenstad, samen met een ander gezin. Ik zing als tenor in het Koor voor Nieuwe Nederlandse Religieuze Muziek o.l.v. Antoine Oomen. En ik ben, net als medebestuurleden Japke van Malde en Joël Vos, actief in de oecumenische Leidse Studenten Ekklesia, waar regelmatig wordt gecollecteerd voor COME.

Een hartelijke groet uit Leiden,
Nico van der Perk
www.bureaumooizo.nl

LINK is een uitgave van:

stichting
C.O.M.E.

Secretariaat

Engweg 31, 3972 JC Driebergen
e-mail: g-opstelten@kpnmail.nl
www.stichting-come.nl

Bestuur

Han Ullersma, *voorzitter*
Nico van der Perk, *penningmeester*
Rita Opstelten, *secretaris*

Henk Lensink, Japke van Malde, Binte Roda,
Joël Vos, *leden*

Douwe van der Sluis, *adviseur*

Bankrekening

ING bank 3733187
t.n.v. stichting Come, Driebergen

Mocht u ons op de ANBI-lijst op willen zoeken, vergeet u dan niet de puntjes achter de letters te zetten!

